

Workshop
1.12.2020

Metody výuky a organizace kombinovaného studia – zkušenosti vysokých škol v ČR a v zahraničí

*Jana Marie Šafránková
Martin Šikýř*

Projekt v rámci ESF II projektu Západočeské univerzity v Plzni
reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_056/0013239

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

- Úvod
- Zkušenosti s organizací kombinovaného studia – příležitosti a bariéry
- Metody výuky - vazba na ESF I a ESF II
- Závěr

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod

- Problematika kombinovaného studia - potřeby trhu práce a vysokých škol - příležitosti
- Data, šetření, vlastní zkušenost

- Realizace analýzy a šetření v rámci ESF II projekt Západočeské univerzity v Plzni 2020-2022, A2.2 - doc. Jana Marie Šafránková, CSc..
Ing. Martin Šikýř, PhD.
- Návaznost na ESF I – Hodnocení metod kvality výuky na ZČU 2018 - 2020

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Absolventi VŠ v ČR a KS (mimo doktorské studium) dle MŠMT

Rok	Počet absolventů	Počet PS	Počet KS	Počet KS soukromé VŠ
2005	44 341	33 994	8 446	1 394
2010	88 075	61 573	24 379	9 581
2018	68 573	51 568	14 698	4 066
2019	64 186	48 987	15 259	3 621

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Počty absolventů VŠ k 20.1.2020 - výběr (dle MŠMT)

VŠ	Počet absolventů celkem	PS (bc., mgr.)	KS (bc., mgr.)
UK Praha	7871	6349	825
ČVUT Praha	4131	3721	213
MU Brno	6919	3613	1161
ZČU Plzeň	2100	1785	248
UTB Zlín	2012	1177	795
ČZU Praha	4028	2646	1303
JČU ČB	2039	1483	301
AMBIS	566	156	410
MUP	1059	433	620
VŠFS	1012	560	449

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Důvody ke kombinovanému studiu - příležitosti

- **Postupná změna přístupu ke studiu u generace „Z“ – posun VŠ studia**
- **Požadavky trhu práce a zaměstnavatelů (přesun z SŠ na VŠ)**
- **Proměny trendů ve vysokoškolské výuce (možnost digitalizace části výuky)**

Možnosti:

- Možnost opatření pro podporu studentů v kombinované formě studia (prázdninové vyrovnávací kurzy, systém „asistentů“ apod.)
- Možnosti inovace v oblasti nových metod výuky v programech VŠ (moderní technologie, dostupnost materiálů a ICT nástroje),
- Možnosti a přístupy současné mladé generace - preferují jistou flexibilitu v rámci vzdělávací činnosti (on-line opory ke studiu, sdílení zkušeností ve virtuální realitě aj.).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Důvody studia KS (části šetření 1995 – 2017)

Doplnění si kvalifikace

- Veřejná sféra – dle požadavků zaměstnavatele
- Soukromá sféra – potřeba zvýšení kvalifikace, možnost postupu na pracovní pozici

Věková struktura studentů

- Od 20 let věku - místo prezenčního studia
- Od 30 let věku – především posunutí studia do vyššího věku – charakteristika současné mladé generace, uvědomění si potřeby absolvování vysoké školy je posunuto, část odchází po neúspěchu v 1. ročníku prezenčního studia, nebo i později, takže se jedná o druhý nástup na vysokou školu (generační změny přístupu ke vzdělání – pravděpodobně se bude zvyšovat počet studentů tohoto typu)
- 30 – 40 let věku – požadavek zaměstnavatele, postup, zvýšení mzdy, platu
- 40 - 50 let věku - požadavek zaměstnavatele, postup, zvýšení mzdy, platu
- Jsou i starší v závislosti na odchodu do důchodu v 65 letech

Organizace studia (části šetření 1995 – 2017)

Dny výuky, zkoušek, konzultací

V minulosti

- zaměstnavatel podporoval, především studijním volnem, tzn. výuka

V současné době

- většinou podporují zaměstnavatelé – veřejná správa, bezpečnostní složky (policie, armáda), školství
- nepodporují ostatní zaměstnavatelé
- Tzn. výuka podporovaných oborů je možná v týdnu, ale odpoledne a večer
- Nepodporovaná – pátek odpoledne, většinou sobota, neděle

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Šetření ZČU 2015 - Kombinované studium na Fakultě pedagogické

Počet respondentů dotazníkového šetření: 117

- **Důvody studia: hlavní důvod nutnost doplnění kvalifikace pod hrozbou ztráty zaměstnání**
- Problémy studentů - nejčastěji uvádějí problém uvolňování ze zaměstnání a problém skloubit studium, zaměstnání a starost o rodinu
- Studenti mají málo kontaktní výuky - **polovina z hodin PS**
- Jsou často dezorientovaní v systému studia – **pomoc studijního oddělení.**
- Mají nedostatek materiálů ke studiu – **jsou povinné studijní opory, jsou na tom stejně jako PS.**
- Nemají představu o základním a doplňujícím učivu – **většinou neplatí.**
- Obtížně se orientují v pravidlech zkouškových termínů – **bez problémů.**
- Plní požadavky předmětů, které v rámci jejich oboru nepotřebují – **to je vždy, jde o VŠ studium.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristiky studentů KS – podle šetření

- **Vědí, proč studují.**
- **Zodpovědnost.**
- **Zájem o studium, obor.**
- **Jasná představa o práci.**
- **Více věci promýšlí, hledají či na základě svých zkušeností z praxe vidí souvislosti.**
- **Studium berou vážněji.**
- **Dovedou ocenit práci učitele.**
- **Oceňují možnost dalších konzultací a individuálního přístupu.**
- **Dokážou se nadchnout.**
- **Učí se od sebe, pomáhají si, doplňují se, spolupracují.**
- **Užívají si návrat do školních lavic.**

Problémy:

- **Přetížení**
- **Velké rozdíly mezi jednotlivými studenty.**
- **Považují studium za formalitu.**
- **Těžko v pokročilém věku přijímají neúspěch.**
- **Obava z ostudy.**
- **Pocit, že praxe nahradí vzdělání.**

Problémy pro vyučující KS – šetření - bariéry

Čas

- Vyučující se musí podřídit výuce o víkendu.

Organizace studia

- Studijní oddělení i o víkendu
- Zkoušky, konzultační hodiny - v odpoledních a večerních hodinách nebo o víkendu

Struktura studia

- Mnoho úkolů – vyvážit zátěž, více oprav distančních prací (lze vyrovnat úvazky). Moodle.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Organizace kombinovaného studia – požadavky NAU

Počet hodin výuky – akreditace – cca polovina hodin přímé výuky PS

- Současné požadavky NAU jsou většinou 12h předmět, který má 24h prezenční, předměty SZZ 16h a lze i více.
- U předmětů SZZ jsou doporučována cvičení s povinnou docházkou, laboratoře... s dotací 6 – 12h.

Studijní materiály

- Povinné studijní opory pro každý předmět – doporučeno – 40 -100 stran dle předmětu
- Další interaktivní studijní materiály

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Shrnutí vlastních zkušeností – mimo ČR

Vyučují se všechny typy studijních oborů ekonomické, společensko-vědní, technické Slovensko, Polsko – systém podobný jako ČR

Rakousko, Itálie, VB

- dle univerzity se učí méně přímé výuky, protože se celkově učí menší počet hodin u prezenčního studia
- velká váha na domácí přípravu
- výuka večer od 16 -18h do 22h

Austrálie

- učí méně hodin přímé výuky, protože se celkově učí menší počet hodin u prezenčního studia
- velká váha na domácí přípravu,
- výuka večer od 16 -18h do 22h
- výuka o víkendech

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Shrnutí ESF I prezenční studium - výsledky rozhovorů k metodám výuky

- V hloubkových rozhovorech - 79 respondentů, kteří měli zájem o studium a studovaný obor, jsou celkově spokojeni s metodami výuky na ZČU.
- Všichni dotázaní se shodli, že preferují aktivizační metody výuky, a to jak řízené diskuze, tak skupinovou práci, řízenou diskusi uvnitř skupiny a její prezentaci.
- Preferují přednášky s aktivizačními prvky, v nichž vyučující průběžně pokládá otázky a studenti na ně odpovídají.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Shrnutí ESF I prezenční studium - výsledky dotazníkového šetření ve vztahu ke KS

Hodnocení metod výuky – 616 respondentů

- Většině studentů 95 % vyhovují cvičení, dále pak praxe 74 % a 71 % přednášky

Aktivizující přednáška by měla obsahovat

- materiály on-line a při přednášce diskuse se studenty ukázkou 76 %
- dodatečné otázky 81 %
- menší úkoly při přednášce na přemýšlení nebo před přednáškou 73 %
- vyžadování aktivity od přednášejícího 71 %
- tzv. sbírání bodů za menší úkoly nebo aktivity – 55 %

Výuka, která bude aktivizovat studenty k učení se, by měla obsahovat:

- příklady z praxe, ze života spojení výkladu s praktickou ukázkou – 97 %
- zajímavý výklad – 96 %
- spojení výkladu s exkurzí – 83%
- interaktivní přístup – 86 %

Studenti nejvíce k získávání znalostí používají

- vlastní písemné poznámky z přednášek 83%
- oficiální vizuální prezentace 81 %
- tištěná skripta 74 %
- elektronické studijní opory 72 %
- písemné poznámky od kolegů 71 %

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Shrnutí a diskuse

- Více příležitostí než bariér
- Předpoklad - bude se zvyšovat potřeba kombinované formy studia – další vzdělávání, rekvalifikace...
- Veřejné vysoké školy – zvýšení možností pro zájemce o KS
- Změny přístupu – rozložení výuky do celého týdne, studijní materiály
- Přístup ke studiu KS studentů - většinou motivovaní, mnohem více než prezenční studenti

Děkuji za pozornost
Jana M. Šafránková

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY